

Признавайки колко праволинейно е, когато става дума за поезия, да прилагаме законите на оптиката като аналizationsонна процедура и да очакваме примерно, че видяното като виртуална реалност "горе", на небесния екран, е "същинско" някъде "долу", ще припомним парадоксалното напластяване на "горе" и "долу" във "Видения". При всичките аргументи срещу идеята за оглеждането⁶, нека все пак откромим, че субектът на изказа "вижда" своя образ там. Вижда го чрез стереографите и стереонимите на предходни ментални и дискурсивни модели, (пред)творящи света и човека в определени видения-сбъдвания. Знаците на живота и смъртта, на Христос и Сатана, на реда и хаоса се съчетават така, сякаш маркират разноречивата история на човешкия род. И както трикратно се настояваше, че смъртта е видяна в лицето, за да се разбере, че нещата са, доколкото са сбъднати нейни видения-сънища-мечти, така сега в процеса на виждане трикратно ще се изрази отказът от себе си. Отказът може да бъде осмислян разностранно, но най-елементарна ни изглежда редукцията, която би го свела до единичен акт на (не)осъществено познание на "този тук субект". Разбиран по-широко, като отказ на човека по принцип да провиди себе си чрез видения - все едно дали това са кошмарите на собствените му видения-проекции за нещата, или пък са част от виденията-мечти-сънища на смъртта, на които той, човекът, се оказва сбъдване - отказът може да бъде четен и като еквивалент на тежобата от осъзнаването, че си Същият, моделиран от унаследени праекзистентни редупликации човек. Осъзнаването се осъществява именно в праговата ситуация на проапокалиптично визионерство: словото на човека не е все-силният божествен логос - водите разкриват подаващия се из устата сноп езици от змиите на хаоса; човекът предизвиква съжаление и ужас в погледите на мимолетните сенки. Той не е това, което вижда. Не иска да бъде това.⁷

⁶ Вж. Протохристова Кл. През огледалото в загадката. (литературни и метадискурсивни аспекти на огледалната метафора). Шумен, Глаукс, 1996, с. 106-107

⁷ В обхвата на тази статия разглежданите проблеми не могат да бъдат изчерпателно анализирани. Вероятно ще се наложи сбъдване на "Несбъдналото се друго - 3". Защото трябва да поставим и въпроси от типа: От какво трикратно се отказва аз-героят във "Видения", от своята личност или от своето тяло? Доколкото такъв въпрос би бил смислен, той трябва (освен ако не прибърза да обяви двете понятия за синонимни или метонимично заменими, което не е кой знае колко по-различно) да изясни как функционира образи като "прах бездушен", "шепота на ехо в жива плът" и други подобни, като непременно се разгърне и контекстът на разнородното боравене с руинния код в поезията на Яворов.